

עין משפט
בר מצוה

נח
א' טו"ב א"ת
פ' ר"ב כ"ה א'
נח
ב' טו"ב א"ת
פ' ר"ב כ"ה א'
נח
ג' טו"ב א"ת
פ' ר"ב כ"ה א'
נח
ד' טו"ב א"ת
פ' ר"ב כ"ה א'
נח
ה' טו"ב א"ת
פ' ר"ב כ"ה א'
נח
ו' טו"ב א"ת
פ' ר"ב כ"ה א'
נח
ז' טו"ב א"ת
פ' ר"ב כ"ה א'
נח
ח' טו"ב א"ת
פ' ר"ב כ"ה א'
נח
ט' טו"ב א"ת
פ' ר"ב כ"ה א'
נח
י' טו"ב א"ת
פ' ר"ב כ"ה א'

מסורת
הש"ה

הוספת פ"ד
ברכות

פ' תוס' ברכות
דף מכ' ד"ס
הפס'
ברכות

שאל דרך להביא אלף לאחר שסיימו ללבוש קודם שיכרכו ברכת המזון ואם היו מביאין בזה שעה ה' אחר יכול לבדק שסעודה אחרת נראית אפ"ל עכשיו שהביא אותו בלמעשה הסעודה וה' שהתחילו לתת לו כבוד בברכת המזון בתחלת הסעודה נותנין לו כבוד ג"כ לכל שאר הדברים עד תשלוט הסעודה והוא מבדק על המזוגר ופוסק אחרים. וכן משמע בירושלמי דפריך מה בין מזוגר ובין יין

דשמואל כרבי חייא ודרבי הושעיא כרבי יהושע בן לוי. אמר ר' אמי זאת אומרת א' שנחלקין בפירות *שאלו את בן זומא מפני מה י בא להן יין בתוך המזון כל אחד ואחד מבדק לעצמו אמר להן מפני שאין בית הבליעה פנוי א"ר מנא הדא אמרה י אהן דעמיש גו מיכלא אסור למימר י"ס. בגין סכנתא דנפשא. ואומר על המזוגר. *מה בין מזוגר ובין יין מזוגר כולן מריחין יין אחד הוא טועם *זעירא בשם רב ירמיה ז' מזוגר כיון שהעלה עשן צריך לבדק רבי ירמיה בעא מיבדוק לרבי זעירא א"ל כיצד הוא אומר על שמן ערב. א"ל אשר נתן ריח טוב בשמן ערב א"ל אשר נתן ריח טוב בעצי בשמים יצחק בר אבא בר מחסיה ורב חננאל הוון יתבין חד אמר ברוך שנתן ריח טוב בעשן שנתן ריח טוב בעצי בשמים וחרנה אמר ברוך שנתן ריח טוב בעשן הארץ. מתיב מן דמר בעשב הארץ למן דמר בעצי בשמים וכי עצים הן א"ל והכתיב ותטמנם בפשתי העץ וכי עצים הן. סלקין לבית רב ושמוען בר חונה בשם רב י אשר נתן ריח טוב בעצי בשמים. גניבא אמר שמן

לכולם אלא בהסביו דוקא ואחרי דשמואל כוונתו דקאמר קודם צבית זה ומגן לכולם צבית אחר לר"ך לקדש פסם אחרת וטעמא משום דבעל הצית הוא המקדש ובודאי צביתו עליו חן כאן ספק שמואל כולל אלא דבברכת יין דקידוש דפוסק את היין שבתוך המזון ג"כ הוא מבדק לכולם והסתא לר' חייא דבעי הסיבו דוקא אפי' לבעל הצית אפי' על כרחך לר"ך לקדש צבית שאוכלין בו דשם הוא שייך ההסבה והקציות וא' מבדק לכולם אלא לרבי"ל דקאמר לעיל דדוקא באורחין היא מתני' אבל צבית"ל לכולם הוא מבדק לכולם ואפי' בלא הסיבו ואפי' בלא צבית ושוב א"ל ברכה אחרת על היין והיינו כר' יהושע' משמ' דרז וזה הפירוש הוא הנכון בהא דרז. מנא והסתא שפיר נמי שייכא הא דר' חייא דלוקמיה: זאת אומרת שנחלקין בפירות. שמעינן השתא ממילתיה דרבי מנא דמוקד פלוגתיהו דשמואל ודרבי יהושע' בך פלוגתא דר' חייא ודרבי"ל דגידא דמתני' דהכא בענין א' בעל הצית בעי ההסבה וכן שחר דברים לא בעי ההסבה אלא לעולם אחד מבדק לכולן אלא להניח נמי בעי ההסבה דהא מוקדאמר רבי מנא דטעמא דשמואל משום דס"ל כר' חייא ור' יהושע' כרבי"ל וכדפרישית ש"מ דלף יין בעי ההסבה ולאו דוקא יין אלא ה"ם פירות ושאר דברי' ונחלקין ר' חייא ורבי"ל בצעל הצית בתוך ביתו ביין ופירות כמו דנחלקין הן צפת דסתמא דמתני' צפת חייא ועלה קאמרי דדין יין ופירות כמו פה הוא ובצעל הצית חלוקין הן: שאלו את בן זומא וכו'. מוספתא שם: אהן דעמיש גו מיכלא. מי שנתעטש בתוך הסעודה חן לומר לו י"ס יהי לו לאכול ורפואה בשביל סכנת נפש שלא יחנק מוחך שאין בית הבליעה פנוי שהרי אפי' לאמן אמרו שלא יענה בתוך הסעודה מפני הסכנה: מה בין מזוגר ובין יין. כלומר דמדייק מללא מחלק מזוגר כמו דמחלק ביין דעל היין שבתוך המזון כל א' וא' מבדק לעצמו ועל המזוגר סתמא קאמר והוא אומר וכו' דמשמע דלעולם אחד מבדק לכולם ואע"פ שהביאו להמזוגר בתוך הסעודה ממש: מזוגר כולן מריחין. כלומר כולם מריחין כאחד ושייך ברכה אחת לכול' אבל יין אחד הוא טועם כל א' וא' לעצמו ולפעמים זה טועם אחר זה ור"י לכל א' וא' ברכה מיהו יין שלאחר המזון הואיל ויכולין לכיון לברכה א' מהן ולענות אמן א' מבדק לכולן: כיון שהעלה עשן. אע"פ שעדיין לא הגיע הריח אליו לר"ך לבדק: צעא מיבדוק. ללא נכנסת אותו בשאלה זו: והכתיב ותטמנם בפשתי העץ וכי עצים הן. אלא משום דהן בגבעולין וגראין כעצים וה"ל כן: שמן

גליון
הש"ס

א' אשר נתן
ריח טוב בשמן
ערב. א"ל שם
שמוי' נכנסת
הכנה. אבל
ש"ס גס א"ן
בדיוק קו"ל
דמזכרין בורא
שמן ערב וכו'
לייגו מקורו
ברכות
וטע"פ ז'

מראה הפנים

זאת אומרת שנחלקין בפירות. מבואר היטב בפנים ושני לעיל ד"ס הביאו לכן פרפרת: **מפני** שאין בית הבליעה פנוי. לענות אמן כדמסיק ר' מנא עלה דהא חמיה וכו' וכן בירושלמי דה"ל להאי פירושא מהא דהכא וכן הם דברי רבנן דה"ל כן: כסוף פ"ד מברכות. ולפי זה אפי' המבדק אומר סכרי לא מהי ולר"ך כל א' לבדק לעצמו: **בזה** בין מזוגר ובין יין וכו'. מכלל כוונתה להאי פירושא שבהכחית במתני' דהוא אומר על המזוגר על המבדק על היין לאחר המזון קאי וכן הוא פשוט י"ל ויבית דבעי מה בין וכו' וקאמר מוזגרי כולן מריחין וכו' כדפרישית בפנים והוא הנקרא מזוגר שבתוך הסעודה לפי שהביאו עכשיו קודם כה"מ והיו פירושם על בעל המאמר י"ל. וה"ל יונה ז"ל פירש כסם הגאונים ז"ל דבאלמע הסעודה ממש מיידי והוסף לפרש בזה דקאמר מזוגר כולן מריחין. כלומר המזוגר מיד שמתחילין אותו מריחין ונכנין ממש ולפי שהכריח ליהבת בלא כרח לסיק יותר טוב ש"י יבדק ויפסוק את כולם ואף שאין יכולין לענות אמן וכן נראה מפרשם הרב"ד בספרו תמוז דעם ולאו הפירושים דמיידי המתני' שהביאו המזוגר כאלמע הסעודה א"כ והוא אומר וכו' על הרישא קאי המבדק לכולם בתחילתו ופי' פירש"י ז"ל מתפרשת המתני' יותר נכפסת דאלו לפירושים אחרים קשה ה"ל דנקט התנא להאי וכו' אומר וכו' בזה הכנה דכל לם יין וכו' ולא מקודם ואין להעתיק: **כיצד** הוא אומר. על שכן ערב. היינו שכן אפרסמון וכו' וזה הסיבו כדעת ר' יוחנן דתם כדף מ"ג דמבדק בורא שמן ערב ולא על סם סתן וכו' ורבי ירמיה א"ל דלא כהא אלא אשר נתן ריח טוב בעצי בשמים כהאי ברייתא דמתיב מנא לרז חסדא דקאמר כהם וכן הכל לקמן כל המזוגרות מבדקין בורא עצי בשמים חוץ ממושב וכו' ולומר אפי' לאחר שגברו ואזים ענין והתנין אין מבדקין בורא עצי בשמים אלא על אפרסמון של בית רבי וכו' סייגו מביאין העץ כעצמו ועל הדס שכל דקום תיובתא. שמשנין מיהו דעל הסעודה בורא עצי בשמים ולר"י יס לומר דשאינם הם דעל העץ עצמו קאמר אבל על שכן אפרסמון בורא שמן ערב כר' יוחנן וכן פסקו כל הסופקים ובענין דיוט דכל חסדא דספקו ג"כ כוונתו דלא בעינן עשן ממש בעין ואפי' על המזוגר שבתוך מבדקין ופי' מה שהוא חס הריס של עץ בורא עצי בשמים ואם הריס עשב עשני בשמים וכו' וכלם ההכרחי וכן הריס חס ר"י וכן הרי"ף ז"ל הביא להא דרז חסדא ולא במבדקין אלא בל"ס ולכאורה אין הכרח שכל חסדא תיובתא ליה מהכחיתא. אלא שהתוס' נכס' כתיב דלא גרים תיובתא אלא דמתיב תנא דסם וכל דמתיב ליה. ופ"ס הרשב"א נכס' כתיב דלא גליון ז"ל שבת בתחלה דמחור גרסת תיובתא דים פריש' כיה סם וכו' ופ"ס הרשב"א נכס' ונכנסו כתיב כהאן ז"ל והסתא לא קוין אדם כמתיבתא דמסיק כהא שמתא תיובתא אלא כלבו בגרסייהו מפקדי לה דסם וכל דמתיב ליה: שמן

בשם ר' כושעיא או האומר בשם רבי חייא וכו' הניח אלף ודאי רבי חייא הוא האומר הראשון. מבואר דנפסיק כר' כושעיא: א"ל אמי זאת אומרת וכו'. אכחיתא דלעיל קאי דתני דשכחיה לן יין קודם שטלו וספקו נחלקין לבדק על היין ועל הפרפרת כל א' לעצמו ומיהו קשה בכבלי למ"ד דוקא פה בעי ההסבה אלא יין או שחר פירות בלא ההסבה נמי חן נחלקין אלא א' מבדק לכולן: לפי שאין בית הבליעה פנוי. פ"י ס"ל ר' יונה דמה דיוטא בשמיעת הכרס דמועט כטועם לעולם כהמזוגר כולל לנחת גס בעניינן אמן משום שהאמר ימלא פי תהלקין ואי אפשר לנחת דאסור לבית בתוך הסעודה אפילו מלס אחת כמזוגר כהם שטל וקידוש קם לטעם ולמד מיהו ר' מנא דאסור לומר למתעטש בתוך הסעודה אפי' אע"פ שאינה רק מילה אחת אפי' הריגוס נפואה הוא: מה בין מזוגר ובין יין. בכבלי בתוך הסעודה דביין כל אחד מבדק לעצמו מפני שאין יכול לענות אמן ומזוגר חק א' מבדק לכולן נפקו בשמיעת ולא חייבין לנחות תהלקין דמללא פי תהלקין ופסיקא ליה להנחולא דמזוגר שהובא בתוך הסעודה מיידי מתני' מדקתני וכו' אומר על המזוגר אע"פ שאין מביאין משמע חן רגילות להביאו לאחר סעודה שהא' מיהא שבוטא בתוך הסעודה הוא מבדק דנפרישית במתני': מזוגר כולן מריחין וכו'. כלומר המזוגר מיד שמתחילין אותו כולן מריחין ונכנין ממש ולפי שהכריח ליהבת לכולן ופוסק את כולן כשמיעת שם היינו אומרים כל אחד וא' מבדק לעצמו היו שובין ברכה אחד שהריחו ומנאל סייגו נכנין מן השולם כהם בלא ברכה אבל ביין אין לומר זה הטעם שאלה בלכד הוא כטועם והאחרים אין להם הכנה בשמיעתו לסיק חן לחוש אם שובין ברכה וכו' דאין יכולין לענות אמן כל אחד מבדק לעצמו עכ"ל ר"י וזה: כיון דהעלה עשן. ואפי' דלית לא חרז כי רבי דאמר שמואל אע"פ דלית לא אלא שאלה עשן. למהיל דהא נמי דעמיש אפרוין אפי' ידע הכבלי: ר' ירמיה כפי למדוק לר' זעירא. שביח תלמודו שאלו לבודקו אם ידע האמת והסיב דמחור חשיבותו ושהוא מנאל כפי' קובע ברכה לעצמו אשר נתן וכו' ודודיו ר' ירמיה דליתא דמוטב לתת שבת על כהם עצי בשמים שבתא אבז שמכר על זה: וכו' עינים הם. אלא מפני שהקדים שלשם מקדשים כדן קרי להו עינים כהא נמי דכותה והכא נמי אמרינן שכלי מוסתא על גביה דהיינו אלה"ק"א בל"ז

שנויי נוסחאות (ב') יום כתיב' זס. (ה') זעירא נד"ו זעורא. (ה') בר חונה בשם רב אשר כתיב' רב הונא אמר אשר.

מערבת הערך אמר ר' מנא כ' ערך (פ' ז'ס) אמר ר' בונה הדא אפרן דעמיש גו מיכילת אסור למיבר ליה זס בגין סכנתא דנפשיה. פ' שלא יקדים קנה לושם שאין בית הבליעה פנוי. זס פירושו יהי ככ"ז:

עמודי ירושלים
שהן שנחלקין בפירות ע"ש הר"ם ופ"ש הש"ס סוכה (פ"ד ה"ו):
העולם שהוא יחוד ויאמר אליו הודאה עבור זה ורואו איכל ויבא לר"י סכנת יע"ש:
ברכות 98

אחן דעמיש גו מיכלא אסור למיבר י"ס כר' בשי"א"ה (ס' ק"ט) הנירמא אסותא. וע' בפרי מגדים שם ש' דאסור לומר אסותא כיון שהיה בתוך אכילה משמע דאם אינו אוכל מותר לומר אסותא, אולם הוסיף סי' קפ"ו ברכ"י (ס' ק"ג) כ' דאפי' אם אינו אוכל אסור לדרך העולם שהוא יחוד ויאמר אליו הודאה עבור זה ורואו איכל ויבא לר"י סכנת יע"ש:
ברכות 98